

AVIFAUNA VAN NEDERLAND

Mededeling 5
van de Commissie voor de Nederlandse Avifauna

J. KIST EN M. J. TEKKE

Sinds het verschijnen van de tweede druk van de „Avifauna van Nederland” (1970) zijn zo veel aanvullingen bekend geworden, dat de Commissie gemeend heeft met publicatie daarvan niet op een derde druk van de „Avifauna” te moeten wachten. Achtereenvolgens zullen over de periode 1969 tot en met 1975 14 nieuwe soorten en 3 nieuwe ondersoorten worden genoemd; voorts zijn er aanvullingen van Voormalige, Onregelmatige en Toevallige Broedvogels en een lijst van Verbeteringen en Aanvullingen.

Over de sinds 1969 bekend geworden of sindsdien veranderde statuswijzigingen van soorten heeft de Commissie zich nog niet willen uitspreken. Hoewel zij er zich van bewust is, dat een niet gering aantal soorten voor zulk een herziening in aanmerking komt, heeft zij gemeend eerst de mogelijkheid van het stellen van nieuwe criteria te onderzoeken, alvorens voor deze soorten tot nieuwe formuleringen over te gaan.

SUMMARY

Fifth Communication of the „Commissie voor de Nederlandse Avifauna”

This paper gives additions and corrections over the years 1969-1975 to „Avifauna van Nederland”, 1970 (E. J. Brill, Leiden) and deals with 14 New species, 3 New Subspecies, 2 Former Breeding Birds, 3 Irregular Breeding Birds, 5 Occasional Breeding Birds and 23 Corrections and Additions, respectively.

GEBRUIKTE TERMEN

(Terms in use)

Vondst. Een vogel, die dood gevonden of gevangen werd en waarvan de huid of restanten konden worden overgelegd.

Bevestigde waarneming. 1. Een waarneming, gedaan door meer dan één waarnemer, die kon worden aanvaard op grond van tenminste een juiste beschrijving. 2. Een waarneming, vangst, ringvangst of terugvangst, gedaan door één waarnemer onder voorwaarde, dat hij een juiste beschrijving geeft en dit kan bewijzen door één of meer foto's te overleggen.

Onbevestigde waarneming. Een waarneming gedaan door één waarnemer, die kon worden aanvaard op grond van een juiste beschrijving.

Vangst. Een vogel, die gevangen werd en ongeringd werd losgelaten.

Ringvangst. Een vogel, die gevangen werd en geringd werd losgelaten.

Terugvondst. Een geringde vogel, die dood gevonden werd of werd teruggevangen en waarvan de huid of restanten konden worden overgelegd.

Terugvangst. Een geringde vogel, die teruggevangen werd en geringd werd losgelaten.

NIEUWE SOORTEN
(New Species)
(1968-1975)

Pelagodroma marina (Latham)
Dwaalgast

BONT STORMVOGELTJE
Frigate Petrel
Straggler

Eén geval; één vondst:

* 23 nov. 1974, Terheijde-Monster, Limosa 49: 9.

(Plaats AvN na Stormvogeltje, p. 4)

Hieraaetus pennatus (Gmelin)
Dwaalgast

DWERGAREND
Booted Eagle
Straggler

Eén geval; één waarneming:

20 t/m 23 okt. 1974, Oostvoorne, Limosa 50: 41.

(Plaats AvN na Schreeuwarend, p. 22)

Elanus caeruleus caeruleus (Desfontaines)
Dwaalgast

GRIJZE WOUW
Black-winged Kite
Straggler

Eén geval; één waarneming:

31 mei 1971, Z-Flevoland, Limosa 46: 93.

Er was reeds een onbevestigde waarneming:

9 maart 1969, Platvoet Ov., Limosa 45: 69.

(Plaats AvN na Zwarte Wouw, p. 25)

Chettusia leucura (Lichtenstein)
Dwaalgast

WITSTAARTKIEVIT
White-tailed Plover
Straggler

Eén geval; één waarneming:

3 t/m 12 juli 1975, Texel, Limosa 49: 207.

(Plaats AvN vóór Steppenkievit, p. 33)

Limnodromus scolopaceus (Say)
Dwaalgast

NOORDELIJKE GRIJZE SNIP
Long-billed Dowitcher
Straggler

Eén geval; één waarneming:

4 sept. 1971, Lauwersmeer, Limosa 45: 186.

(Plaats AvN vóór Watersnip, p. 33)

Tringa macularia Linnaeus
Dwaalgast

AMERIKAANSE OEVERLOPER
Spotted Sandpiper
Straggler

Eén geval; één vondst:

* 18 juli 1975, Vlieland, Limosa 49: 12.

(Plaats AvN na Oeverloper, p. 38)

Calidris bairdii (Coues)

Dwaalgast

BAIRDS STRANDLOPER

Baird's Sandpiper

Straggler

Eén geval; één waarneming:

28 juli 1973, Z.-Flevoland, Limosa 47: 150.

(Plaats AvN na Temmincks Strandloper, p. 40)

Larus philadelphia (Ord)

Dwaalgast

KLEINE KOKMEEUW

Bonaparte's Gull

Straggler

Drie gevallen; drie waarnemingen:

19 en 20 april 1960, Scheveningen, Limosa 34: 220, 48: 109.

10 feb. 1975, 's-Gravenzande, Limosa 50: 48.

8 april 1975, Noordwijk, Limosa 50: 48.

(Plaats AvN na Kokmeeuw, p. 49)

Aegolius funereus funereus (Linnaeus)

Toevallige broedvogel; dwaalgast

RUIGPOOTUIL

Tengmalm's Owl

Occasional Breeding Bird

Straggler

Eén mislukt broedgeval. Vier gevallen; één vondst, één terugvondst, twee waarnemingen:

Eén mislukt broedgeval 1974, Gasselte (Dr.), Limosa 50: 51.

* ca. 15-30 sept. 1971, Gasselte (Dr.), Limosa 46: 199.

28 april, 23 mei 1973, Gasselte (Dr.), Limosa 48: 110.

26 april, 3 mei 1975, Gasselte (Dr.), Limosa 50: 51.

* 15 okt. 1975, 1 dood ex. gevonden in Farnsum (Fr.), dat op 8 mei 1975 was geringd op de Lüneburger Heide, W.-Duitsland, Limosa 50: 51.

(Plaats AvN na Velduil, p. 58)

Calandrella brachydactyla (Leisler)

Dwaalgast

KORTTEENLEEUEWERIK

Short-toed Lark

Straggler

Eén geval; één ringvangst:

26 okt. 1973, Monster, Limosa 47: 157.

(Plaats AvN na Kalanderleeuwerik, p. 62)

Turdus migratorius Linnaeus

Dwaalgast

ROODBORSTLIJSTER

American Robin

Straggler

Eén geval; één waarneming:

11 maart 1971, Alkmaar, Limosa 45: 180.

(Plaats AvN na Merel, p. 72)

Phylloscopus schwarzi (Radde)

Dwaalgast

RADDES BOSZANGER

Radde's Warbler

Straggler

Eén geval; één ringvangst:

9 okt. 1974, Texel, Limosa 48: 171.

(Plaats AvN na Pallas' Boszanger, p. 83)

Cisticola juncidis (Rafinesque)

Dwaalgast

WAAIERSTAARTRIETZANGER

Fan-tailed Warbler

Occasional Breeding Bird

Straggler

Acht gevallen; zeven waarnemingen, één ringvangst, één mislukt broedgeval, één broedgeval:

Eén mislukt broedgeval 1975, Braakman (Z.), De Wielewaal 41: 344.

Eén broedgeval 1976, IJsselmeerpolders, Limosa 50: 57.

26, 29 aug., 7 sept. 1972, Makkum (Fr.), Vanellus 25: 268, Limosa 47: 163.

4 sept. 1973, Zuidland (Z.-H.), ringvangst, Limosa 47: 165.

7 aug.-19 sept. 1974, Makkum (Fr.), Limosa 50: 57.

11 juni, 11, 16 aug. 1974, Verdronken Land van Saeftinge (Z.), Limosa 50: 57.

18-25 aug. 1974, Amstelmeer (N.-H.), Limosa 47: 168.

10 juli-15 sept. 1975, Verdronken Land van Saeftinge (Z.), De Giervalk 66: 142.

7 sept. 1975, Braakman (Z.), Limosa 50: 57.

9 sept. 1975, Hellevoetsluis, Limosa 50: 57.

Vier onbevestigde waarnemingen:

15 aug. 1973, Verdronken Land van Saeftinge (Z.), Limosa 47: 165.

30 aug. 1974, IJmuiden, Limosa 50: 57.

30 aug. 1974, Hondsbosse Zeewering, Limosa 50: 57.

30 aug., 7 sept. 1975, Vlaamse Kreek (Z.-Vl.), Limosa 50: 57.

Behoudens het broedgeval in 1976 zijn overige waarnemingen in dit jaar en daarna buiten beschouwing gelaten.

(Plaats AvN na Vuurgoudhaantje, p. 83)

Tichodroma muraria (Linnaeus)

Dwaalgast

ROTSKRUIPER

Wallcreeper

Straggler

Eén geval; één waarneming:

5 sept. 1972, Den Haag-W., Limosa 47: 53.

(Plaats AvN na Boomklever, p. 86)

NIEUWE ONDERSOORTEN

(New Subspecies)

(1968-1975)

Branta bernicla nigricans (Lawrence)

Dwaalgast

Straggler

29 nov. 1974-16 april 1975, Terschelling, Limosa 49: 131.

[Ontsnapping uit gevangenschap mag niet uitgesloten worden geacht.]

(Plaats AvN na B. b. hrota, p. 19)

Saxicola torquata maura (Pallas)

Dwaalgast

Straggler

6 okt. 1973, Texel, Limosa 49: 68.

(Plaats AvN na *Saxicola t. rubicola*, p. 74)

Aegithalos caudatus caudatus (Linnaeus)

Dwaalgast

Straggler

19 dec. 1971, Baarn, Limosa 46: 65 en 86, De Korhaan 6: 23.

(Plaats AvN na *Aegithalos c. europaeus*, p. 86)

VOORMALIGE BROEDVOGELS

(Former Breeding Birds)

Pluvialis apricaria-GOUDPLEVIER

1974, broedgeval, nestvondst met 4 eieren, Budel (N.-B.), Limosa 49: 109.

Burhinus oedienemus-GRIEL

14 mei 1956, 2 eieren, Kennemerduinen (N.-H.), collecties C. J. Marinkelle en Asperslag, thans in Kon. Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Brussel; archief CNA.

ONREGELMATIGE BROEDVOGELS

(Irregular Breeding Birds)

Anas acuta-PIJLSTAART

Broedgevallen:

1969, Knardijk, Limosa 45: 63.

1970, Knardijk, Limosa 45: 63.

1971, Budel (N.-B.) 2; Workumerwaard, Grote IJpolder Amsterdam, Limosa 46: 74.

1973, Schiermonnikoog, Ossendrecht (N.-B.) 2 of 3, Willemstad, Limosa 48: 102.

1974, Z.-Flevoland 4, Limosa 50: 40.

1975, Kreekrak-Noord (Z.), Limosa 50: 40.

Larus minutus-DWERGMEEUW

Broedgevallen:

1972, O.-Flevoland 2, Limosa 46: 240; Lauwerszeepolder 2, Limosa 47: 59.

1973, Provincie Groningen, tenminste 5, Limosa 48: 109.

1975, Lauwersmeer 5, Limosa 50: 49.

Carduelis spinus-SIJS

1971, broedgeval Naarden, Limosa 45: 94.

TOEVALLIGE BROEDVOGELS

(Occasional Breeding Birds)

Eudromias morinellus-MORINELPLEVIER

1969, broedgeval, O.-Flevoland, Limosa 45: 72.

Tringa hypoleucos-OEVERLOPER

1971, broedgeval, Warnsveld (Gld.), Limosa 45: 30.

Larus melanocephalus-ZWARTKOPMEEUW

Broegevallen:

1970, Ossendrecht (N.-B.), Limosa 45: 76.

1974, Lage Mierde (N.-B.), Schoorl (N.-H.), Limosa 50: 48.

1975, Schoorl (N.-H.), Limosa 50: 48.

Turdus pilaris-KRAMSVOGEL

Broegevallen:

1972, Z.-Flevoland, Limosa 47: 45.

1973, Vlodrop (L.), onbevestigd, Limosa 48: 112.

1974, St. Gertruid (L.), onbevestigd, Limosa 50: 54; Doesburg (Gld.), archief CNA.

1975, Limburg: Vaals, Eijsden, Gulpen, Cotessen, Epen 3, Mechelen, Wittem, archief CNA.

Fringilla montifringilla-KEEP

1970, broedgeval, Vlieland, Limosa 45: 87.

VERBETERINGEN EN AANVULLINGEN

(Corrections and Additions)

p. 1 **Gavia adamsii-GEELSNAVELDUIKER**

Eerste vondst Ardea 25: 47 moet zijn Ardea 24: 47.

p. 4 **Puffinus puffinus puffinus-NOORDSE PIJLSTORMVOGEL**

Eén van de negen vondsten (18 okt. 1958, Renesse, Limosa 33: 20, 43: 136, Vogeljaar 6: 1000) betreft de ondersoort *mauretanicus*. Deze kan aan de twee van *P. p. mauretanicus* toegevoegd worden, zodat er van deze ondersoort thans totaal drie vondsten zijn.

p. 5 **Phalacrocorax carbo carbo-AALSCHOLVER**

Aanvullen met twee ringvondsten:

* 9 maart 1963, Dubbeldam, Brit. Birds 57: 525, Limosa 50: 37.

* 9 dec. 1972, Veere (Z.), Vogeltrekstation Jaarverslag 1973, Limosa 50: 37.

Het totaal wordt: vier gevallen; twee vondsten; twee ringvondsten.

p. 8 **Nycticorax nycticorax-KWAK**

Hoewel geen bewijsmateriaal kan worden overgelegd, is het aannemelijk, dat op grond van de ingewonnen inlichtingen, de soort in de dertiger jaren reeds in de Biesbosch heeft gebroed (J. J. Smit, Limosa 50: 6).

p. 16 **Mergus serrator-MIDDELSTE ZAAGBEK**

Broedgeval 1916, Rottumeroog, moet zijn Rottum, Noordwestplaat.
Broedgeval 1959, Rottumeroog, Limosa 47: 50. Derhalve totaal vier broedgevallen.

p. 21 **Gyps fulvus-VALE GIER**

10 juli 1904 moet zijn 10 juni 1904, Lev. Natuur 10: 163.

p. 23 **Buteo buteo vulpinus-BUIZERD**

De tekst op regel 3 wordt: Vijf wintervondsten; twee zomervondsten (1 juli 1916, Aalten, Rijksmuseum Nat. Hist. Leiden; 12 juli 1940 Houthem, collectie Hens; één zomerwaarneming: 13 juni 1963, Oud-Gastel, Limosa 38: 35).

p. 25 **Circus macrourus-STEPPENKIEKENDIEF**

12 sept. 1952 is geen vondst, doch een ringvangst, zodat het totaal wordt:

Dertien gevallen; één ringvangst, zeven vondsten en vijf waarnemingen.

p. 29 **Coturnix coturnix-KWARTEL**

11e regel 1959 Oosterhout moet zijn 1959 Venlo.

p. 30 **Porzana parva-KLEIN WATERHOEN**

10e regel wordt: Twee winterwaarnemingen (15 dec. 1967, Uitgeest (N.-H.), De Pieper 7: 11; 10 jan. 1968, Bloemendaal, archief CNA).
Vóór 1900 twee vondsten.

p. 31 **Porzana pusilla-KLEINST WATERHOEN**

De laatste regel wordt: Vóór 1900 verscheidene broedgevallen en acht vondsten.

p. 40 **Calidris fuscicollis-BONAPARTES STRANDLOPER**

5e regel 18 sept. 1966 moet zijn 11 sept. 1966.

p. 41 **Calidris acuminata-SIBERISCHE GESTREEPTE STRANDLOPER**

Archief CNA moet zijn Limosa 43: 132.

p. 45 **Stercorarius pomarinus-MIDDELSTE JAGER**

7e regel 18 juni 1959 moet zijn 18 juli 1959.

- p. 46 **Pagophila eburnea**-IVOORMEEUW
Er bestaat twijfel over juistheid van beide waarnemingen. De soort is alleen met zekerheid vóór 1900 bekend.
- p. 49 **Larus minutus**-DWERGMEEUW
Achter wetenschappelijke naam toevoegen Pallas.
- p. 52 **Sterna dougallii**-DOUGALLS STERN
Montague achter wetenschappelijke naam moet zijn Montagu.
- p. 76 **Locustella fluviatilis**-KREKELZANGER
4 aug. 1955 is geen vondst, doch een ringvangst, zodat het totaal wordt:
Zes gevallen; twee vondsten; drie waarnemingen en één ringvangst.
- p. 79 **Sylvia nisoria**-SPERWERGRASMUS
2 sept. 1938 Wassenaar is geen vondst, doch een ringvangst, zodat het totaal wordt:
Dertien gevallen; 2 vondsten; negen ringvangsten; 2 waarnemingen.
- p. 82 **Phylloscopus inornatus**-BLADKONINKJE
6e regel 9 april 1960 vervalt; de tekst wordt: Eén voorjaarswaarneming.
- p. 83 **Phylloscopus proregulus**-PALLAS' BOSZANGER
Toevoegen aan 22 okt. 1964, Castricum: ringvangst.
- p. 87 **Certhia familiaris**-KORTSNAVELBOOMKRUIPER
Nederlandse naam wordt: TAIGABOOMKRUIPER.
- p. 88 **Emberiza leucocephalos**-WITKOPGORS
* 20 okt. 1960 Wassenaar is geen ringvangst, doch een vondst; het totaal wordt derhalve:
Tien gevallen; zeven vondsten; drie ringvangsten.
- p. 89 **Emberiza cia**-GRIJZE GORS
14 mei 1942 en 13 sept. 1968 schrappen. De soort is alleen met zekerheid vóór 1900 bekend.